

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΕΤΑΡΤΗ 19 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2018**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ)**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΟΙ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Η εξειδίκευση συνδέεται άμεσα με τον καταμερισμό της εργασίας και έχει σχέση με την επιστήμη, την τεχνική, αλλά και την παραγωγή ευρύτερα. Έχει σχέση και με τη χειρωνακτική αλλά και την πνευματική εργασία. Πρέπει να θεωρήσουμε ότι η κατανομή της εργασίας συντελέστηκε σε κάποιο στάδιο του κοινωνικού βίου. Ο μονήρης¹ άνθρωπος αλλά, και ο άνθρωπος της πρώτης κοινωνίας, είχαν σα στόχο να πετύχουν αυτάρκεια στα υλικά μέσα και τα εργαλεία. Με άλλα λόγια ήταν κατασκευαστές των πάντων. [...]

Η εξειδίκευση του ατόμου βασίζεται στις φυσικές ικανότητες ή δεξιότητες, ακόμα και κλίσεις του ατόμου, ο εντοπισμός των οποίων είναι **απαραίτητος** σε κάποια ηλικία. Όμως, καλλιεργείται, αναπτύσσεται, ή και αποχτιέται, με την άσκηση, τη μάθηση, και μάλιστα χωρίς να είναι απαραίτητη κάποια κλίση. Θα 'πρεπε ακόμα να συνδέσουμε την ειδίκευση όχι μόνο με την πρακτική ή τη θεωρητική εκπαίδευση, όχι μόνο με παράγοντες υποκειμενικούς (ικανότητες προσωπικές) αλλά και αντικειμενικούς, με τις ιδιαίτερες συνθήκες ενός τόπου, δηλαδή την παραγωγή και τους πόρους του. Σ' ένα μέρος, για παράδειγμα, που υπάρχουν ορυχεία η ειδίκευση είναι, κατά το πλείστο, ανάλογη. Το ίδιο συμβαίνει και όταν κάποιος μετακινείται σε άλλο τόπο για εργασία. Μπορεί εκεί δηλαδή να αποκτήσει μια ειδικότητα ανάλογη με αυτό που επιβάλλουν οι εκεί συνθήκες.

Προσπαθώντας κανείς να εντοπίσει τα αποτελέσματα της εξειδίκευσης θα υιοθετούσε καταρχή ότι η εξειδίκευση **γενικά** σημαίνει άνοδο και βελτίωση του επιπέδου της ζωής. [...]

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Ωστόσο, παρότι η εξειδίκευση παρουσιάζεται σαν πανάκεια² και σα **βασικός** συντελεστής της κοινωνικής προόδου, χρειάζεται να δούμε τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει. Η τυποποίηση, η επανάληψη, ο καταμερισμός του έργου, τυποποιεί και τον άνθρωπο, αμβλύνει³ την ευαισθησία του, κουράζει, οδηγεί στην αλλοτρίωση, την έλλειψη δηλαδή ενδιαφέροντος απ' τη μεριά του εργαζόμενου για το παραγόμενο έργο και την ποιότητά του. [...]

Η προωθημένη, σε όλους σχεδόν τους τομείς δραστηριότητας, εξειδίκευση σημαίνει και συνεχώς αυξανόμενη ανεργία, με τεράστιες, όχι μόνο οικονομικές και κοινωνικές, αλλά και πολιτικές προεκτάσεις. Θα περίμενε κανείς ότι η αυξανόμενη παραγωγή θα μπορούσε να εξισορροπηθεί, ιδιαίτερα στην καταναλωτική κοινωνία, από την αυξανόμενη ζήτηση, που τόσο έντονα υποδαυλίζεται⁴ απ' τη διαφήμιση. Όμως, παρ' όλα αυτά, επειδή η ζήτηση δεν αρκεί για να καλύψει την προσφορά, την παραγωγή, δημιουργείται ένα τεράστιο φάσμα ανεργίας. [...]

Αντιμετωπίζοντας ευρύτερα το θέμα μερικοί υποστηρίζουν ότι η εξειδίκευση οδηγεί στην απανθρωπιά. «Πρέπει ο ειδικός», γράφει ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, «να βρίσκεται μέσα στον άνθρωπο και όχι ο άνθρωπος μέσα στον ειδικό, καθώς συμβαίνει **συχνότατα** σήμερα». Και στη συνέχεια αναφέρει: «Η εκούσια κάθειρξη⁵ του ειδικού δημιουργεί κλίμα παγερής μοναξιάς και αλλοτρίωσης. Ένας παγερός άνεμος απανθρωπιάς φυσάει συχνά εκεί μέσα και καταστρέφει μερικά καλοπρασμένα πνεύματα και μερικές εύφορες ψυχές». [...]

Αθανάσιος Κ. Κιτσάκης, *Κοινωνικά δοκίμια*, Αθήνα, εκδόσεις Γρηγόρη, σ.σ. 62-68
(διασκευή).

Λεξιλόγιο

1. απομονωμένος, μοναχικός
2. το μέσο επίλυσης κάθε προβλήματος (μεταφορική σημασία)
3. ελαττώνει ή μειώνει την ένταση (μεταφορική σημασία)
4. υποκινείται έμμεσα (μεταφορική σημασία)
5. ηθελημένη φυλάκιση

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου χωρίς δικά σας σχόλια (100 - 120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων το νόημα της παρακάτω φράσης του Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου: «Πρέπει ο ειδικός να βρίσκεται μέσα στον άνθρωπο και όχι ο άνθρωπος μέσα στον ειδικό».

Μονάδες 10

B2. α) Να γράψετε τα δομικά μέρη της 4ης παραγράφου «Ωστόσο, ... ποιότητά του».

(Μον. 6)

β) Να καταγράψετε στο τετράδιό σας δύο (2) διαρθρωτικές λέξεις της 2ης παραγράφου «Η εξειδίκευση ... συνθήκες» και να αναφέρετε ποια νοηματική σχέση δηλώνουν.

(Μον. 4)

Μονάδες 10

B3. α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία που έχουν στο κείμενο: ευρύτερα, συντελέστηκε, κλίση, βελτίωση, παρουσιάζεται.

(Μον. 5)

β) Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις που είναι γραμμένες με έντονη γραφή: **απαραίτητος**, **γενικά**, **βασικός**, **συχνότατα**.

(Μον. 4)

Μονάδες 9

B4. Να μεταφέρετε από το κείμενο στο τετράδιό σας τρεις (3) φράσεις συνυποδηλωτικής (μεταφορικής) χρήσης της γλώσσας.

Μονάδες 6

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Γ1. Σ' ένα άρθρο που θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας να αναπτύξετε τις θετικές πλευρές της εξειδίκευσης στην ανθρώπινη δραστηριότητα (400-500 λέξεις).

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα, **μόνον με μπλε ή μόνον με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης**.
4. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: **17.00**

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ